

Az Újság

MAGYAR KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő és kiadó: Gaál Sándor

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Toldi Miklós-tér 15. Telefon 60. Előfizetés egy hónapra 3.40 P, negyedévre 9.80 Pengő. Csekk: 50.046

A KÉT CSILLAG

Idő és erkölcsi sorrendben is első a betlehem-i csillag. A mögöttünk álló kétezer esztendőnek nincs egyetlen pillanata sem, amit be ne sugárzott volna. De nincs földrészünknek egyetlen hajléka sem, amely ne érezte volna áldott hatását. Jellegzetessége olyan egyszerű, mint általában a megfoghatatlan nagy dolgoké. Belefér ez a jellegzetesség egyetlen rövid szóba: utmutatás. De a szó mögött mégis olyan bámulatos gazdag élet bontakozik ki, amire felépülhetett az egész európai kultúra. Az ember önkénytelenül magyarázatot próbál keresni, hogy alapjában véve hogyan és mint történt ez? A magyarázatkérésnél aztán kinyílik a szemünk. Megértünk és meglátunk dolgokat, ami előtt alázatosan tiszteleltre csuklik a fejünk és többé nem keresünk és nem csodálkozunk.

Hogy többet értsünk az érthetetlen dolgokból, induljunk el egy utmutató sugár irányába. Mindenekelőtt egy betlehem-i védőfogadó kerül itt a villadozó fénybe. Ezen belül is a kicsi Jézus. De benne és körülötte megfoghatatlan mértékben tágul ki egy világ, ami előtt a legmerészebb emberi képesség is vakon csuklik össze és csak szent révülettel ért meg belőle valamit. Komor, foglyulejtő fenséggel csap meg itt bennünket a másik világ szele s naggyá szüli bennünk a legmagasabbrendű emberi fogalmat: az Istent.

Kérlelhetetlenül egyenes és pozitív volna ez, Benne és rajtakeresztül a keresztyénység gazdag világa az emberiséget eddig olyan fejlődési magaslatra juttatta el, amelyet eddig még nem értünk el. Egy kicsit sem kell tuloznunk, ha felállítjuk a tételt, hogy a legmagasabbrendű kultúra, művészet és tudomány az eddigi „legemberibb” és legvalóságosabb emberértékével csak a betlehem-i csillag áldott békés fényében volt lehetséges. Ellentétnek gondoljunk csak arra, hogy miért nem volt képes erre a hívásra és feladatra néhány nagy-nagy multu nép, (keletázsia zárt kultúrája) amely sokkal szilárdabb hagyományokkal rendelkezett egy esetleges nagyvonalú fejlődéshez, mint a barbárokból keresztyénné vedlett fiatal népek?

A betlehem-i csillag fényéből táplálkozó igazi keresztyénység hatalmas erejét és belső erejét csak az tudja lemérni, aki valaha belemerült az első keresztyének világának tanulmányozásába.

De ne szaporítsuk a szót. A betlehem-i csillag fénye égi fény. Lényegénél fogva kizárja és halálos ellenségének tekint az átkot, a bűnt; kizárólagosan örök tartozéka az örök szép, szent és jó.

Ez a legfelsőbb jó került most a jelen világégésben szörnyű krízisbe egy fölbukkant másik csillag jóvoltából. Ez a csillag is kelet felől jött fel. Csakhogy a fénye vörös, olyan, mint a vér. S eddig még sehol nem tagadta meg a maga színét, ahova elért.

A mai idők legszörnyűbb fegyvere a propaganda. A propagandának a lényegéhez tartozik, hogy vagy jó, vagy hazugirányban elnagyolt. Ha mi most a vörös csillag nyomába akarunk nézni, próbáljunk elszakadni minden propaganda tulzástól és maradjunk pusztán csak tárgyilagosaak, nézzünk hát egy kis párhuzamot.

Nem volna igazság, ha letagadnánk, hogy a betlehem-i csillaghoz nem tartozott soha vér.

De itt mérhetetlen különbség van a két csillag vérkeresztsége között. A betlehem-i csillag az első időkben mártírok vérében szent önfeláldozással csak adott véres áldozatokat, de a vörös csillag fanatikus eltriprással szörnyű jelképe a halál édestestvére. A proletárok jövőjének és szent védőjének játsza ki magát, paradicsomot hirdet, de az eddigi tények szerint a vörös csillag fényében termett legkevésbé szabadság és jogegyenlőség, de annál több könny, vér, magánjogfelosztás és lélek-tiprás. Ezek után csak természetes következmény az is, hogy nem tűri meg maga mellett a betlehem-i csillag békés uralmát. Mintha a Sátán megszállott küldöttje volna. Szörnyű ellentéteket rejt magában. Hogy csak egyet említsünk: a szegénység és nincstelenség nevében minden kapitalizmusnak halálos ellensége, de ugyanakkor a legnagyobb kapitalizmus, az államkapitalizmus megvalósítója!

Végzetes jellegzetessége, hogy emberi emberiségnek minden vonását magánviseli.

alkotás, politikum, nincs semmi köze az éghez. A kicsinyes zsarnokoskodó, lelketlenül eltipró. Az emberi léleknek abból a részéből került elő szörnyűülőként, ahol feneketlen az indulat és a bűn; ahol sem az élet, sem a halál nem érték. Az, ami emberi szempontból a betlehem-i csillagban a legnagyobb: az etikum, — a vörös csillagban nem találom meg sehol. De mivel éppen ez a vonás az emberiség jobb jövőjének egyetlen biztos fundamentuma, — a vörös csillag végzetes lényegénél fogva az emberiség jobb jövőjét mai formájában soha nem lesz képes szolgálni. Ez éppen olyan vak kísérlet lenne, mintha egy láda sötétséggel kísérelnék meg egy homályos szobát világosabbá tenni.

Két csillag harca dúl körülöttünk. Az egyik eddig csak életet adott, a másik erről allig tudott. Te magyar testvér, mikor otthon békésen átolvasod ezt a rövid elmefuttatást mers-e elgondolkozni ezen az élet-halálharc-on? Mit gondolsz nekünk, gyermekünknek melyik jelentett és jelent többet? Ne kérdezz senkit, ne vitázz senkivel, csak maradj hű fajtánk nemes vonásához: légy világosan látó és mérlegelő s nem lesz kétséges, hogy hol találod meg az életet!

BALOGH SÁNDOR

A fegyelmezett közvélemény

Kállay Miklós miniszterelnök felsőházi beszéde még hosszú ideig témája lesz nemcsak a szorosan vett magyar belpolitikai életnek, de bizonyára külföldön is felfigyelnek fontos kijelentéseire.

Belpolitikai vonatkozásban rendkívül megszívlelendő figyelmeztetések sorozatát tartalmazza ez a beszéd. Súlyát emeli az a körülmény is, hogy a háború ötödik esztendőjében, karácsony nagy ünnepének közeledtekor hangzott el ez a miniszterelnöki megnyilatkozás, amikor még e vérzivataros időkben is kitör a lelkekből a szeretet és a békés élet utáni vágyakozás érzése és a felhalmazódott szörnyű realitások közepette lelki elmélyedésre hajlamosak az emberek. Ez a miniszterelnöki beszéd igen alkalmas és szükségszerű témákat adott a magyar közvéleménynek, hogy azokban elmélyedve, ahol hibák vannak, azokat belássa, törekedjen azok jóirányu megváltoztatására. Most csak egy dologra hívjuk fel a közönség figyelmét. Sokszor halljuk azt a kíváncsi hangoztatni, hogy az államhatalom biztosítása a közönség számára gazdaságilag a nagyobb hatású intenzívebb szervezkedés. Erre nézve valóban volnának hátra kívánnivalók, de amikor azt tapasztaljuk, hogy a közönség szempontjából a legnemesebb célok érdekében meghozott rendeletek kiadása után általában nem azok betartására irányul a legerősebb közfigyelem, hanem fiskális észjárással kibúvókat keresnek, hogy miként lehet a rendeletek sorai között lajrogni, azokat esetleg kijátszani és ily módon meg nem engedett előnyökhöz jutni, ez a közönség rovására megy s igazán nem ítéltető el a kormányzat, amikor jóirányu, a közönség szempontját szolgáló kíváncsi működését mégis a fegyelmezetlenség tünetei kísérik.

Sokszor halljuk emlegetni azt, hogy a magyar individuális lelkületű nép, nehéz megszervezni s nehéz a fegyelmet soraiban

fenntartani. Tagadhatatlanul nagy értéke van annak, hogy a magyar lelkület egyéniséget nevel, de amikor világszerte azt tapasztaljuk, hogy a megszervezettség népek és országok sorsát dönti el és a szervezetekhez való ragaszkodás az ezekből fakadó előnyök a boldogulás alapfeltétele, nagyon rosszul teszi a magyar közvélemény, ha fegyelmezetlenséggel és a szervezettség kijátszásával elfüreszeli maga alatt a biztonságot és boldogulást nyújtó támasztékot.

Elgondolkodtató témák fakadhatnak ezekből a tünetekből s helyesen és saját érdekében cselekszik a magyar közvélemény, ha ahelyett, hogy közéleti és gazdasági kritikákat támasztana, megkönnyítene e sorsdöntő idők veszélyein való átjutást a fegyelmezettségre való felvértezéssel. Sokszor halljuk azt a megjegyzést, hogy a szomszéd államokban, ahol talán a gazdasági és anyagi javaknak oly mérve fel sem található, mint nálunk, nincs sorbanállás, hozzájuthat könnyebben a közönség különböző szükségleteihez, a nyersanyagokba való hiány nem mutatkozik meg annyira, mint talán nálunk. Erre is megadta a választ a miniszterelnök, amikor felvázolta nagyhatású felsőházi beszédében nézeteit. Tudomásul kell venni, hogy a háború ötödik évében vagyunk. Számos kötelezettségünk teljesítése, hadseregünk felszerelése után anyagkészleteink megcsappantak, belső termelésünkben is mutatkozik visszaesés, külföldi behozatalunk minimálisnak nevezhető s ezzel szemben az igények felfokozódtak s a szükségletek szinte veszedelmesen megnövekedtek. Fegyelmezett országokban azonban fegyelmezett közvélemény, mint egységes szervezeti erő fogadja és hajtsa végre a kiadott rendelkezéseket. Törekedjen erre a magyar közvélemény s hamarosan látni fogja, hogy saját érdekében cselekszik, ha így tesz.

Az ünnep fényét
TUNGSRAM
lámpa emeli...

Mi ujság a háboru ötödik karácsonyán ?

A karácsonyi ünnep beköszöntésével világpolitikai események váratlan fordulataikkal, meglepő sakkhúzásaiikkal teljesen elcsendesedtek, a harcokról azonban változatlan heves csatákról érkezik híradás. Ezeket német elletámadás, illetve szovjet elhárítás jellemzi. A keleti hadszíntéren Cserkavszkától délre veszélyes leginkább a szovjet, azonban a kezdeményező áttörési kísérlet itt is, mint az arcvonal többi szakaszán és hídfőjén kemény ellenállásra talál. A légi háboruban nincs szünet. Egyre tart az angol-amerikai repülők támadás Németország városai ellen, amit az immár legendás hírű német vadászok enyhítenek. Az elmúlt huszonnégy óra alatt a Birodalom területe fölött huszonnyolc támadógépet tettek ártalmatlanná és a légvédelem is szüntelenül és eredményesen működött.

Az olaszországi hadszíntéren figyelemreméltó esemény nem történt a helyi jelentőségű próbálkozásokon kívül. Az angolszászok támadó vonala mindenütt megmerevedett, viszont német részről úgy látszik még nem látták elérkezettnek az időt arra, hogy az eddig

követelt taktikát újabb harcászati elgondolásokkal váltsák fel.

A mellékhadszínterek eseményeit az újra fellángoló partizán villongásokkal jellemezhetjük. A balkáni mozgó dácson kívül érdekes a lengyel és szovjet határ partizánjainak ádáz harca, ami politikai kibontakozásokat veszélyeztet, a reggeli londoni lapok véleménye szerint. Berlin szerint a partizánok elszaporodása, mint azt a tegnapi német sajtó értekezletén is felvetették, várható következménye volt a tél beálltának de semmiesetre sem emelkedik a harci események figyelembe vehetőségéig.

**Az ünnepet
legjobban az**

Iparos Otthonban

töltheti el.

**Elsőrangú cigányzene!
Jó berok, pontos kiszolgálás**

Szegények karácsonya

A világ és az emberteremtés eszményi tökéletességét, a Teremtőtől eltávolodott ember rontotta meg. Az emberi lélekben elszabadult bűn aztán végzetes dolgoknak lett az okozója. Lassan-lassan homályosulni kezdett a szeretet, a minden jónak eredője. Jelszavá lett a kapzsiság. Az emberből kiveszett a lelki értelemben vett magasabbrendűség. Idők multával az uralkodási vágy csoportokra osztotta az emberiséget, kijelölte az érvénysülés útját, megszabta ennek módjait s márról-holnapra születtek a szeretet életgyökerétől leszakadt elnyomottak; a szegények. — Mintha az Isten szent keze által formált és minden emberre egyformán vonatkozó igazságos egyelvűség megszűnt volna és jogot adott volna az erőseknek ahhoz, hogy magasságba emeljen egyeseket és a pusztulás mélységeibe taszítson másokat. A boldog örökkévalóság felé mutató egyenes részparányából kiveszett az egyensúly s az Isten megtartó jóságát elpazarolt ember egetostromló halálkiáltása kiegyenlítődés után vágyott. — S milyen végtelen öröm, hogy az emberi bűnösség és tökéletlenség zürzavarában, ott a betlehemi pásztorvidéken, megszületett a kegyelem; Krisztus, akiben testet öltött és földreszállt az igazság, a jóság, a szeretet, a türelem, a megbocsátás és a léleknek a teremtés előtti minden gazdagsága. — A világ mostmár újra meggazdagodott, az eszmény és életcél drága értékével: Krisztussal. A didergő világ odaállhatott az áldások kapujához: Krisztushoz s örök boldogság szent lehetősége Krisztusban újra az emberé lett. Az élett maga is újra boldogító alkalmommá vált a Krisztusigénylés feltétele mellett.

Az árvák Krisztusban szerető szívre, a szenvedők orvosra, a tanácstalanok útmutatására, a szegények gazdagító jóságra találtak. Megváltoztathatatlan törvényé lett, hogy ebben az életben annyi öröm születik, amennyi Krisztust szomjaz, imád és követ a lélek.

— E szegény gondolatfuttatás keretébe állítsuk bele népünk életét és vizsgáljuk meg, hogy mit jelent számunkra Krisztus, a szegények védelmezője. — A bűn, az értékek és lehetőségek eltulodását a magyar nép életében is előidézte Sőt, éppen emiatt Ausburgnál a büntetés vesszeje végigvert e népen. S talán az elpusztulás kegyetlensége várt volna reánk, ha a Megtartatás erejét: Krisztust észre nem veszi és nem követi István a nagy király. S milyen nagy áldás, hogy a krisztusi lélek azóta ott világol a magyar szívekben, mint jóakaratu öntudat és igazságkereső testvériesség. Mert, hogy az ezeréves véres magyar mult után dönthetetlen szilárdsággal néz ez a nemzet a jövő ezer éveire elé, annak köszönhető, hogy igazi nemzeti eszményre magasztosult számunkra Krisztus. S hogy e szörnyű vérontás ötödik évében arányilag kiegyensúlyozott biztonsággal haladunk nagy nemzeti célunk felé, annak köszönhetjük, hogy vezetőink, szervezetségünk, társadalmi alakulataink Krisztus lelkének jóságával keresik a bajokat és az ő nevében és segédelmével orvosolják is.

Mert minden felhozható ellenvetés ellenére is igaz az, hogy az elhagyottak és szegények megtartására utnak indult itt közöttünk, Szalontán is a testvéri szeretet, akkor amidőn hajlékot épített, midőn tanácsol, segített, fát, ruhát, cipőt, kenyeret, kölcsönt, és munkalehetőséget adott. Tudom, hogy ezzel még nincs minden könnyen letörölve szegény testvéreink arcáról, tudom, hogy ezzel még nem szűntek meg a bajok, tudom, hogy a jóindulatu szívekbe felfogott krisztusi szeretet szétsugárzása még nem tudott átmelegíteni minden szenvedő magyar szívet, de Krisztus igazsága és mindeneket jóvátevő erős akarat közöttünk él, mint működő erő, mely majd viharszüntével lélepszépítő hatalommá lesz közöttünk.

De addig is ennek az erőnek közelségét keresse minden magyar; gazdag és szegény egyaránt, hogy biztos uton az igaz, szent Karácsonyra; a boldog Nagymagyarországra egyszer rátaláljen. **Koós Ferenc**

A kis Jézus pere

Jogi tanulmányaimat végeztem az egyik külföldi egyetemen, amikor a kezembe került egy szaklap és abban az alábbi igen érdekes kis jogesetet olvastam. A történet rávilágít arra, hogy mekkora felelősség nyugszik a nevelők vállain és egy kicsit talán arra is, hogy miért vesztették el a franciák a háborút. A jogeset, ahogy emlékszem, a következő:

1929 december 23-án Dauprey ur, egy gazdag tősgyökeres Passy kerületi polgár 7 éves fiacskája számtan órát hallgatott az iskolában C. tanító urnál. Az előadás már a vége fele járt, midőn feltűnt a tanítónak, hogy tanítványának ragyog az arca az örömtől. Megkérdezte, hogy miért olyan jókedvű. A tanuló elmondotta, hogy az öröme természetes, mert holnap karácsony este, eljön a kis Jézus és meglepi őt sok sok szép ajándékkal.

A tanító villámló szemekkel nézett örvendező tanítványára:

„Hogyan Dauprey ur! (Franciaországban az elemistákat is „ur”-nak szólítja a tanító.) Hisz ön már elmúlt 7 éves és még mindig hisz az ilyen ostobaságokban?”

És a tanító, mintha egy számtani képletet magyarázott volna meg néhány száraz, rideg mondattal kiölte, kipusztította a fiu lelkéből a karácsonyi Jézus hitét.

Az ünnepi vacsoránál a kis tanítvány büszkélkedve ujonnan szerzett ismereteivel, kitálalta tudományát a családi körben. A fiu atyja nagyon felháborodott a tanító eljárásán és azonnal kivette fiát az iskolából, mert fel fogása szerint a tanító méltatlanná vált gyermeke további nevelésére. Sőt felkereste Páris egyik leghíresebb ügyvédjét, aki Dauprey ur nevében beperelte a tanítót és 10.000 frank eszményi kártérítést követelt a Jézuska hitrombolójától.

„Azért járattam gyermekem — mondotta az atya — a tanító ur iskolájába, hogy fiam kívánságomnak megfelelően erkölcsös nevelésben részesüljön. Alperes tanító ahelyett, hogy az egyszeregyet tanította volna, szentségtörő cinizmussal kiölte gyermekem lelkéből az élő eleven hitet az ajándékozó kis Jézusban. Ezért az erkölcsi kárért, mely pénzben alig felértékelhető, jóvátételt kérek! Fizessen ő a lélekrombolásért 10.000 frank kártérítést! Megígérem, hogy pörnyertesség esetén a 10.000 frankot szegény gyermekek között fogom kiosztani.

Alperes tanítót szintén híres ügyvéd védte.

De ítéletre nem került sor. A tanító ur őszintén belátta súlyos tévedését és a bíróság előtt bocsánatot kért ellenfelétől. Mély sajnálkozását fejezte ki, hogy kis tanítványának vallásos érületét megsebezte. Csekély jóvátételére hivatkozva, 500 frank jóvátételt ajánlott fel. Dauprey ur ezt az 500 frankot 1000 frankra kiegészítette és elküldte egy árvaságra jutott sokgyermekes családnak.

És ezzel a kis Jézus pere a párisi törvényszék előtt véget ért.

Dr. PAP JÁNOS

ISTVÁNKA

Irta: Kiss Mária

A Te kicsi fiad, akit árván hagytál, Nem hagyjuk el soha vitéz Horthy István. Örkdünk felette, a széltől is óvjuk, Piciny lába nyomát virággal borítjuk.

A Te kis fiadnak Karácsony szent napján Minden jót kívánunk kedves nevenapján. Azt kívánjuk neki az Isten éltesse, Bút, gondot, bánatot, csak hírből ismerje.

A Te kicsi fiad felfog nőni egyszer, A hőstetteidet elmondjuk ezerszer. Katona lesz Ő is akárcsak az apja Hazájáért ha kell, az életét adja.

A Te kicsi fiad most még boldog gyermek Este kis ágyában békésen szendereg. Édes álma felett ott virraszt az ország, Kebelére zárja egész Magyarország.

Délerdélyi karácsony

Az alanti meleghangú eszmefuttatást egyik elemi iskolát végzett magyar testvérünk küldte be szerkesztőségünknek.

Azt mondhatnánk, hogy a mi református vallásunknak a karácsony a legszebb ünnepe. Pedig a hideg tél letarolt mindent, a zöld lombot, a természet ezer csillogását, mintha csupa temető volna minden. Mégis ez a legszebb ünnepünk. Mert innen indul el a mi hitünk, a mi új életünk. Nincs az életben még olyan pillanat, amikor úgy örülne a gyermek mint most, amikor a betlehemi jászolról és annak kis Jézusáról hall. Hiszen annyi sok szépet szokott ilyenkor hozni: ruhát, cipőt, meg a szép csillogó karácsonyfát. Aztán ilyenkor ott gözölög édes anyánk asztalán a puha, friss kalács.

A nagy világi események közepette én is magam elé képelek egy nagy karácsonyfát, amelynek szélessége 60 ezer négyzet kilométer, a magassága a rab magyar testvéreink segélykiáltása. E nagy karácsonyfán három gyönyörű gyertya ég, Arad, Brassó, Temesvár.

Huszonöt karácsonyon csak titkon, lopva örülhettünk e három gyertyafény alatt, ahol

most is vérző szívű anyák titkon hullajtnak fájó könnyeket elűzött fiuk után, ahol hitvesek sírnak, testvéreink zokognak számkivett magyar testvéreik után.

Sir ez a nagy karácsonyfa, sir minden, sir a szellő, az erdő, a fenyő, sírnak a hegyek, mert van miért.

E szép ünnep reggelén kint állok lakásom udvarán és nézek e nagy karácsonyfa felé. Nem is olyan messze van tőlem felállítva ez a nagy karácsonyfa, alig pár száz méter. Amint nézem e karácsonyfát, egyszer megszólal egy közeli ágán, Árpádon, egy olyan ismerős, édes, dallamos hangszó. A szívembe fájdul, mert megértem belőle édes anyám hívó szavát. Hívsz, hogy terítve az asztal? Vagy, hogy töröljem le könnyed? Hiszen négy karácsonyon asztalodnál csak a bánat ült. És én bele kiáltom a szelőbe:

— „Megyek nemsokára anyám”.

Oh Te jó Jézus, jöjj el ehhez a karácsonyfához is, száritsd fel a könnyeket, hozd nekik szabadulást, hogy jövő karácsonyra hazatérhessünk, hogy együtt lehessen ez a nagy család, a Magyar nemzet és diadalmaszkodjék e nagy karácsonyfán, a szent magyar szabadság.

P. Sárközi Mihály

Hogyan építik újjá a lebombázott városokat?

Mint a hivatalos jelentésekből már értesültünk róla, Coventryt Angliában a háború során nagyon sok pusztító erejű légítámadás érte, a város romokban hever.

Most foglalkoztatja a vezetőséget az újjáépítés kérdése. A városi tanács gyűlésén elhangzott vélemények alapján az alábbi elvek alakultak ki, amelyekre figyelemmel akarnak lenni az építkezések során. Ezekből sejthető, hogy a háború után felépülő városok képe más lesz, mint a mostaniaké.

Megállapították Coventryben, hogy szakítani kell az eddigi tulzsufaltsággal, természetellenes ridegséggel, közösségellenes berendezkedéssel.

El kell tüntetni a szegény negyedek egészségtelen tömeg lakásait, — nem is beszélve a nyomortelepekről — sőt a kaszárnyaszerű bérházkoloszusokat sem szabad felépíteni, hanem az eddiginél nagyobb területen tágas, teres uccákkal épüljenek fel az új város

otthonai úgy, hogy alkalmasak legyenek az egészséges társadalmi és családi élet kifejlesztésére.

Az új városban kifejezésre kell jutnia a városlakók hitének, ezért minden városnegyed középpontjában helyet kell adni a templomoknak s minden utcában kell lenni imaháznak, ahova hétközben is összegyűlhetnek a környék lakói áhitatra.

Most halt meg a világ legöregebb államfője

Kilencvenhétéves volt s Thomas Currie-nek hívták: Királysága az Atlanti-óceán egyik apró szigete: Tristan-da-Cunha. Itt még nem tudják, mi a háború. Egyelőre kiesik a hajók útjából is. 600 sertés, 700 juh és 100 tehén biztosítja jegy nélkül a 191 tristani polgár életét. Nem ismerik az alkoholt, sem a pénzt. Rádiójuk sincs. Csoda-e, ha itt élnek a legöregebb emberek?...

60 a „Nagyszalonta! Az Ujság” telefonszáma.

Mennyből az angyal...

Irta: BARSY DÉNES

Csüllög Mihálynak egy rend ruhája volt életében, az is rongyos. Az Ujtelepen ez az átlagos. Az öt gyereke is átlagos. Értelmi fel-fogása is átlagos. Megértette, mikor tegnapelőtt Krammer doktor ur kihivta a pitárba és csendesen azt mondta:

— Nézzé, Csüllög, a Jóisten még tehet csodát...

Azelőtt kevés szót váltott a gyerekeivel, annyit csak, amiből érteni lehet a muszájt. De most odaült a Gabri ágya fejéhez, lógott agyarán az üres pipa és beszélőnivalót keresett az eszében, amivel egy halódó gyereknek tán tartozik az apja. Keveset lelt ilyet s arra se járt rá a szája. Teste-lelke elnehezedett már a kedveskedésre.

Mióta az ágy fejéhez ült, az asszonya szakadatlan rítt. Titkolva, keservesen, ne lássa meg rajta a halódó kis ártatlan. Az ölbevaló kicsit aznap elvitte Bakó Julis ágyához, törődjenek véle, míg Gabrival lesz valami. Julist, a háromévest, nagynyja vitte el. A két nagyobikkal már nem sok a baj, egész nap az utcán csatangolnak, csak enni járnak haza, ha van mit; és unják a Gabi betegségét.

Igy jött el a karácsonyeste.

Pista meg Jóska, a két nagyobbik, elment kántálni Cseke András szomszéd két fiával. Összekántálnak tán annyit, lesz kalács a két ünnepre a családnak. Karácsonykor a nagygazdák szíve is tágabb, egyszer egy évben ők is komolyan veszik a Jézust. Csak a betlehemesek el ne rontsák, — emésztette a gond Csüllögnét, — mert ezidén már négy banda járja a falut, minden háznál őket várják inkább, mint a kántáló gyerekeket. Azok már legények, meg is verik a kántálókat, ha elibük vágnak valamelyik háznál. Ugy az, ó, az énis-temen borogassa őket a vizesárokba, — kesergett Csüllögné.

A szobára régen ráereszkedett a sötétség, csendesen árasztotta dohos enyhét a boglyakemence. Csak néha rezzen a csendbe az üres pipa szortyanása, az asszony fojtott szipogása s a beteg gyerek tüdejének fakó sipolása. Aztán egyszerre harsant szerte a falu sötétjében a kutyák ugatása, közte egy-egy foszlány a betlehemesek öblösebb, a kántálók vékonyabb énekéből.

— Anyám... hallja!... — moccan meg rekedt lihegéssel a gyerek a vackon, — hallja, betlehemesek! Sose gyönnék minálunk a betlehemesek?...

— Nem kapnának nálunk semmit, amér idejöjjenek, kis bogaram...

— Ugy szeretném nézni a betlehemeseket...

— Maj meggyógyulsz, bogaram, maj megnősz, oszt te leszel a legszebb a három királyok közt!... — nyögte az asszony s szava ejtése alatt kegyetlenül hullámozott a sírás.

— De én mostan akarom nézni, anyám! Sose vótak nálunk betlehemesek, oszt én meg mosmán meghalok, oszt nem is látok sose olyat!

— Meghalsz?.. Ki mondott néked ilyet?! — rejtent az ágy fölé az anyja s szemében tüzet táncoltatott a kimondott fenyegetés.

— Cseke Lajka tennap, mer nem adtam neki a piros golyómat, aki a fejem alatt van, oszt aszondta, ugyis meghalok, minek nekem a piros golyó... aszondta...

Az asszony fulladó sírással esett az ágyra. Csüllög meg csak felnyögött az ágy fejénél és markában elpattant a pipaszár.

— Mára elgyönnék a betlehemesek, mondják nekem, fiam, el aznk, ippeg minálunk gyönnék!... — makogott esetenül.

Nekiindult a falunak. Sáros, íekete volt a karácsony, kivált az Ujtelepen. Am a sült kalács áldott szaga itt-ott az Ujtelepen is bele-

illatozott a szent este sötétségébe. S itt-ott az Ujtelepen is fel-felharsant a hasító, hamis gyerekhang:

— Mennyből az angyal...

Kacska-Madarászék utcájában lelte az első betlehemes bandát, a Sívágó fiuét, gazdafiu, fenthordta az orrát.

— Majd ippen a Zug-utcára, ebbe a sárba...

A másik bandában két ujtelepesi suttyó is volt, azt mondták, két pengőért megdasszják arra a sarat. A többieket meg se merte szólítani. Szégyelte is, meg félt is, hogy keserőségében ütni talál. Hát mitévő legyen, ma született Jézus, mitévő? Álldogált egy ideig a szövetkezet előtt a Nagygát-utcán, tanácstalanul.

Csak az volt biztos, hogy a betlehemeseket kell vinni Gabrihoz, mert meghal és még nem is látott betlehemeseket. A módjáról, hogy ez miképpen történjék, arról nem volt gondolata. Hogy ottan tib-lábott, topogott a Nagy-utcán, maga se tudta jóformán, csak bevitte a lába a Krammer doktor urék előszobájába. Krammer doktor ur idegesen jött ki az ebédlőből s megvillant mögötte a menyegyzeti éró karácsonyfá.

— Ja, maga az? — igazította részvétre ingerült vonásait — hát... hát megtörtént?...

— Igenis, tekintetes ur, kérem, — nyögött Mihály, nem is mérve, mi kérdésre felelt. — Boldog ünneplést kívánok a tekintetes urnak a kedves családjával együtt...

A doktor belesápadt a rosszeljű gondolatba, hogy egy frissen halt gyerek édesapja kíván a családjának boldog karácsonyt. Kapkodva keresett ki a tárcájából egy pengőt, markába nyomta és hideg borzongással tuszkolta kifelé az ajtón.

— Vigasztalódjanak, Csüllög, majd a Jóisten...

Az utca másik oldalán, a főjegyzőékhez már határozott gondolattal kopogott be.

— Meghótt a kis Gabri fiam... boldog ünneplést kívánok a tekintetes urnak, a kedves családjával együtt...

Megkapta a hidegrázós arcokat és a másik pengőt. Már motozott benne a kísértés, hogy megy tovább a többi urakhoz és összeszed annyit, elég lesz a családnak ujesztendeig. De még időben szívenütötte a kistfia hangja: — Még sose voltak nálunk betlehemesek, oszt én meg meghalok...

Gyors igyekezettel iramlott a telepesiek bandája után, meg is kapta őket alsó Feketéknél. Sike Gyurinak csak szó nélkül markába nyomta a két pengőt. Azok arcába világítottak a kls betlehemes papirtemplom gertyáival s igen elszótalanodtak.

— Mir kell Mihály bátyámnak a betlehem?...

— Meghal a fiam, oszt sose vót nálunk betlehem...

És Csüllögék rogyant viskójában meg-elevenedtek a kétezer éves csodák. Gabrinak a háta alá igazították az ócska subát, hogy jobban láthassa. Láznövesztett szemében ugy

Bőrkabátfestés minden színben

Aktatáskák, bőröndök, pénztárcák, bőröndikülők, női színesövek nagyválasztékban

KISS ERNŐ

szijgyártómester, Toldi-tér 2.

vibrált az angyalok boldogsága, hogy a vásott suhancok riva fakadtak. Sike Gyuri könnyes szemmel adta vissza Csüllögnék a két pengőt.

— Nem vagyunk mink olyanok, Mihály bátyám...

A gyerek lázálmai akkor éjjel boldogok voltak. Angyalnak nézte az anyját, háromkirálynak az apját s fel-felkacagott. Éjfél után pedig, napok óta először, elaludt.

A doktor urnak, főjegyző urnak hiába vitte vissza másnap a pénzt Mihály, nem vették vissza. Még a többi urak is tettek hozzá egy-egy pengőt, a fiatal legátus meg éppen kettőt.

Kitelt volna belőle szépen a koporsó ára. Arra szánták az urak, hiszen megmondta nekik a doktor ur...

De mégis elfogyott a pénz másra, mert Gabri csak vizkereszthez harmadnapra halt meg, szegény.

Karácsonyi ajándék tárgyak

Játékok, kerámiák, üveg és porcelán készletek

legnagyobb választékban

Wachner cégnél

Toldi-tér 9.

Volt: ifj. Orendy és Wachner cég.

MEGHIVO

A nagyszalontai Városi Dalárda karácsony másodnapján este 7 órai kezdettel a Vigadóban műsoros Rákóczi emlékestet rendez, melyre szeretettel meghívjuk a kedves közönséget. Belépődíj: I. hely 3 P. II. hely 2 P. III. hely 1 Pengő.

Legelőcsőbb és legkellemesebb karácsonyi szórakozás és egyben pártolása a magyar dalkultúrának. Mindenkit szeretettel várnak a Dalegylet tagjai.

Kalaptisztítást, festést és javítást felelősség mellett olcsón vállalok — egyelőre Hitler Adolf-ut 49. szám alatti lakásomon. Kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását. Tisztelettel: **TÓTH SÁNDOR**

Hölgyek figyelmébe! Női és férfi kalaptisztítást, formálását a legújabb divat szerint vállalom. Kalapok és sapkák raktáron. **Özv. Pénzesné, Tótfér-Honvéd-utca 2. 43-0**

FUTÓPASZULY

Irta: ERDÉLYI JÓZSEF

*Fut a paszuly a karóra,
büszkén néz le a bokorra
szégyeli a rokonságot,
tagadja a komaságot.*

*Tanyán által megy a csőszné
megszóllítja a béresné,
— Zsuzsa! Zsuzsa! — Így néven csak,
hisz tava y még együtt laktak.*

*Zsuzsa, Julcsa, egyidősek,
egy tűzhelyen, együtt főztek,
két béresné, de újévre,
csősz lett ám a Zsuzsa férje.*

*— Zsuzsa! Zsuzsa! — a béresné
szólt félénken, de a csőszné
csak egy görbét pillant rája,
s tovább siet, meg sem állva*

*Szégyen, harag pirostitja,
új kendőjét igazítja,
lépked pávabüszkeséggel,
szól magában pulykagöggel.*

*— Még megszólít a nevemen,
a koldusné, a szemtelen.
Velem ugyan ne komázzon,
rangos asszonyt ne zsuzsázzon!...*

*Fut a paszuly a karóra
büszkén néz le a bokorra,
szégyeli a rokonságot,
tagadja a komaságot.*

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

**Most hagyta el a sajtót a
Magyar Tájékoztató Zsebkönyv
II. kiadása 1200 oldal
terjedelemben**

A magyarság tudomány-lexikonja ez a könyv. Célja: minden magyarnak megadni az országgal kapcsolatos kérdésekről a legfontosabb ismereteket. Ez a zsebkönyv nélkülözhetetlen minden magyar asztalán. — A benne foglalt ismereteken keresztül mind a politikai, mind a nemzeti kérdésben elősegíti az egységes magyar közvélemény kialakulását. A zsebkönyv részletes felvilágosítással szolgál az alábbi kérdésekről:

I. Általános adatok. II. Kárpát-Duna sorsközösség. III. Gazdasági egység. IV. Szociális problémák. V. Kulturpolitikai adatok. VI. Sport és idegenforgalom. VII. A magyar nemzet története a honfoglalástól napjainkig. VIII. Magyarország főbb kapcsolatai a külfölddel.

Az igen finom lexikonpapíron nyomott, kis helyet elfoglaló könyv valóságos kincsbánya. Minden adatot felölel a magyarság népességéről, létszámáról a társadalom tagozódásáról, Trianonról, Magyarország részleges visszaállításáról és a Kárpátmedence különböző területi változásairól.

Ezekon kívül részletesen tárgyalja a könyv a Magyarországon élő nemzetiségek helyzetét, megvilágítja a dunavölgyi népek együttműködésének szükségességét, egymásrautaltságát, Magyarország gazdasági, szociális és kulturális problémáit. — Nem hiányoznak a könyvből a magyar sportra és idegenforgalomra vonatkozó összefoglalások sem.

A könyv tömörsége dacára nem száraz adatok halmaza. Minden kérdést igen élvezetes formában tárgyal. A felsorolt fejezetek közül kiragadva „A magyar nemzet története a honfoglalástól napjainkig” című fejezetet, elmondhatjuk, hogy kevés ily tökéletes, dióhéjban összefogott magyar történelmi ismertetés jelent meg a magyar könyvpiacon.

A mostani háborút felölelő történelmi részen kívül különös érdeklődésre tarthat számot a könyv Magyarországról és külföldi kapcsolatairól szóló cikksorozata, melynek minden cikke oly különálló kis tanulmány, amelyben tömören összefoglalva megtalálható mindaz, ami a magyar, német, olasz, szlovák, horvát, román, bolgár kulturális kapcsolatok megismeréséhez szükséges, Nagy érdeklődésre tarthat számot „A magyar művelődés és a románság” című cikk is.

Új fejezet közli a két bécsi döntéssel kapcsolatos események történetét, valamint a dunai népek együttműködésére vonatkozó magyar terveket, ugyancsak egységesebb elgondolás szerint ismertetjük a magyar gazdaságpolitika fontosabb tényezőit.

A Magyar Tájékoztató Zsebkönyv tehát igazi szellemi fegyvertár. Nélkülözhetetlen segédeszköze minden magyarnak, aki a magyar ügyharcosa kíván lenni azokkal szemben, akik a magyar igazságot bármely vonatkozásban el akarják homályosítani. A könyv bolti ára 6 pengő. Kiadja a Magyar Nemzeti Szövetség. Budapest, V., Géza-utca 4. I. em. Főbizománys: Kókay Lajos könyvkereskedése, Budapest, V., Kammermayer Károly-utca 3. Kapható minden könyvkereskedésben.

Értesítés

Tisztelettel értesítjük Nagyszalonta és vidéke öröltei közönségét, hogy a volt Hargitta (Pityegő) műmalom

„Árpád”-műmalom

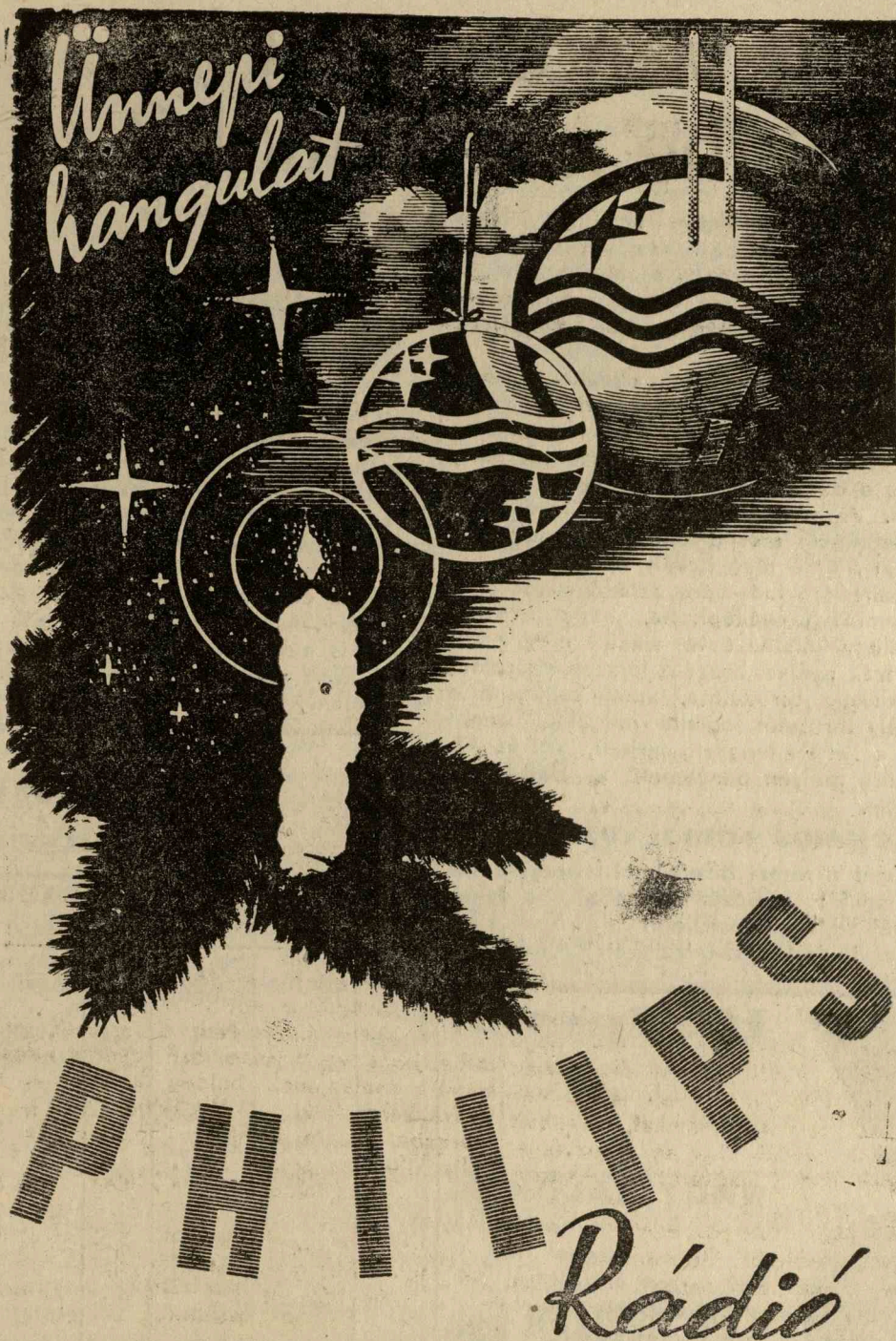
név alatt a mai napon

megnyitottuk.

Elfogadunk vámcseré őrleést és darálást. — Kérjük a t. közönség szíves pártfogását. Tisztelettel:

Arany és Dániel

bérlők.

KARÁCSONYRA

IRTA: INCZE BÉLA

Jön-e Karácsony, Jézus születése,
Hogy ünnepünk legyen, mint egykoron?
Megenyhül-e a világ gyötrődése,
Hogy virág nyíljon újra, tengernyi romon?
Lesz újra szívek tiszta boldogsága,
Nemesak fájdalom, bánat, szenvedés?
Higyük, hogy érkezik már valahára
Kinos éj után a vidám ébredés?

Támad csillag, miként Betlehem fölött
Mely égi áldást: békét hirdetett?
Leszáll az angyal fegyverzaj között,
Hogy szárnya megérintse az emberszívet
S égi harsonának a zengő szavával
Harsogja Isten szent parancsait:
Nevétkezz ember, ádáz gyilkolással!
Mi boldogít, csupán a szeretet s a hit.

E kettős csillag tiszta sugarában
Ragyogott egykor Jézus bölcsője, —
E kettős fénynek megáldott nyomában
Egy világ lett szegényes jászol öröke
Meváltott ember életboldogságát
Hirdet Karácsony csodás éjjele,
Elűzve a gonoszság átkos pusztítását,
Amit teremt kufárok sívár érdeke.

Oh, ezt a felhőt kell, hogy messze űzze
Az ember, ha követi Jézus nyomdokát: —
Ne gazdagodjék úgy, hogy más legyen szegénye!
Gonosz, ki így rabol ki testvért és Hazát!
A betlehemi jászol áldott fényességén
A jóság és szeretet született
Ki ezt ápolja hiven, hordozza a lelkén,
Csak az ünnepli Karácsony, ünneped.
Nagyszalonta, 1943.

Mikor vándoroltak be Erdélybe a románok?

Észak-Erdély területén az Erdélyi Nemzeti Múzeum nagyszabású ásatásokat végeztet, amelyek a régebbi erdélyi ásatásokhoz hasonlóan kétségbevonhatatlan választ adnak arra a kérdésre, hogy kik voltak a mai Erdély területének őslakói.

Az utóbbi évtizedekben ugyanis igyekeznek belecsempészni, főleg román oldalról, a köztudatba azt a tudománytalan elméletet, hogy az erdélyi románok a kétezer év előtti dákok és a dáciai telepések egyenes leszármazottjai. A minden alapot nélkülöző dákoromán elmélet szerint történelmi jogon a románokat illetné meg Erdély birtoka.

A pártatlan tudomány azonban kétségbevonhatatlanul megállapította, hogy Krisztus előtt mintegy kétszáz évvel alakult meg a különböző trák nyelvet beszélő törzsek egyesüléséből a dákok birodalma, amely nemcsak a mai Erdély területét foglalta magába, hanem egészen a Fekete-tengerig terjedt, sőt az Aldunán túlra mélyen benyomult a Balkán-félszigetre is.

Trajanus római császár

vetett véget a római birodalmat fenyegető dák birodalomnak: legyőzte Decebált, a dákok fejedelmét és Dácia területét a római birodalom provinciájává szervezte át. A dákok,

kiirtotta, illetve elűzte erről a területről és Erdély földjét a római birodalom különböző területéről hozott telepésekkel népesítette be.

Később, mikor a gótok kezdték fenyegetni a római birodalmat, Aurelianus római császár kiűrtette Dáciát és a légiókat, valamint a latinul beszélő telepéseket a mai Bulgária területére telepítette át.

A népvándorlás

ideje alatt különböző népek vonultak keresztül ezen a területen, de hosszabb ideig nem maradt ott egy sem. A honfoglaló magyarok mindössze hún, avar, székely és szláv népmaradványokat találtak a különben lakatlan, erdőborította területen, amelyet éppen ezért neveztek el Erdőaljnak, vagyis Erdélynek. Az erdélyi földrajzi elnevezések is mind azt bizonyítják magyar, német, vagy szláv jellegükkel, hogy románnyelvű népek nem éltek a honfoglaláskor Erdély területén.

A történelmi okiratok bizonyossága szerint csak a XIII. századtól kezdve tűnnek fel Fogaras környékén, a hegyek között a nyájait legeltető oláh pásztorok. Csak a XVII. és XVIII. század folyamán húzódtak le nagyobb tömegben a völgyekbe és a sík vidékekre is. Minden adat azt bizonyítja, hogy

az oláhságnak tulnyomó része csak az utolsó három században vándorolt be a Balkánról Erdély területére

és onnan hozta magával olasz, balkáni, szláv, albán és görög szokincset, továbbá balkáni eredetű egyházi és politikai szervezetét és alacsony fokon álló műveltségét.

Erdélyben tehát a magyarság volt az őslakó, a XII. században telepedtek le a még lakatlan vidékekre a szászok és csak a XIII. században tűnnek fel a havasi legelőkön az oláh pásztorok, de a tömeges beözönlés csak a XVII. században kezdődött.

Egyetlen adat sincs, amely azt bizonyí-

taná, hogy a románság Erdélyből vándorolt volna ki a Balkánra, ellenben adatok tizezrei bizonyítják, hogy

hosszu századokon át szakadatlanul folyt az oláh elem beszivárgása a Balkánról a magyar királyság területére.

A dáko-román elmélet erőszakolt nyelvészkedési alapon azt szeretné bebizonyítani, hogy a románság bölcsője Erdély volt és innen szóródtak szét mostani lakóhelyeik területére. Ez az elmélet annyira gyermekes és minden tudományos alapot nélkülöző, hogy cáfolatára a komoly tudomány nem is vesztegethet szót. Ennek az elméletnek ellentmond az az elismeret tény, a messze Isztriában élő románság nyelve is meglehetősen egyezik a mőcök nyelvvel. Ezek körében pedig még ma is él a hagyomány, hogy ősük Albániából vándorol-

tak Isztriába, ugyanugy, ahogy a Magyarországon lakó oláhok is Albániából, Macedóniából, Bulgáriából és Szerbiából vándoroltak be a magyar királyság területére.

MENETREND

Érvényes 1943. május 17-től.

Vonal szám	Neme	Indul Honnan	Óra	Érkezik Hová	Óra	Indul Honnan	Óra	Érkezik A végállomás	Óra	Csatlakozások
1639	motor	Nagy- szalonta	4 00	—	—	—	—	Gyoma	6 55	—
1637	"	Nagy- várad	4 40	Nagy- szalonta	5 43	Nagy- szalonta	5 51	Békés- csaba	7 25	Bpest felé 10 10 gyors, Szeged felé 14 10 személy, Lőkösháza felé 14 00 személy.
1632/a	"	Gyoma	3 42	"	6 31	"	6 32	Nagy- várad	7 33	Kolozsvár 12 08 gyors, Érm. 11 55 sebes, P-ladány 15 52 sz., Debrecen 14 45, Bpest 16 52 gyors
1627/a	személy	Nagy- várad	8 00	"	9 05	—	—	—	—	—
1620	"	Szeged	3 52	"	9 08	Nagy- szalonta	9 16	Nagy- várad	10 17	Bpest 16 52 gyors, Bp. 14 45, P-Ladány 15 22, Kolozsvár 12 08 gyors, Érm. 11 55 s. Körösmezőig
1602	sebes	Szeged Rákna- ról közlekedik	8 18	"	11 02	"	11 03	—	11 44	—
1635	személy	—	—	—	—	Nagy- szalonta	12 23	Békés- csaba	13 17	Bp. Szolnok átszállással 14 00 Szolnokról személy 18 53, Lő- kösháza 14 00, Szeged 14 10
1635/a	motor	Nagy- várad	13 50	Nagy- szalonta	14 52	"	14 54	Gyoma	18 02	—
1634	"	Békés- csaba	14 09	"	15 34	"	15 36	Nagy- várad	16 37	Debrecen 19 28, Érmihályfalva 18 15.
1601	sebes	Nagy- várad	16 40	"	17 19	"	17 20	Szeged- Rókus	20 11	Szegedről Bp-re 0 28 sz, 6 23 gyors, B-csaba át Bp-re 0 22, Lőkösházára 19 43 gy. Bpest 0 28 személy, L-házára 19 43 gyors, Szegeden át Bpest 0 25 személy, 6 23 gyors.
1611	személy	—	16 59	"	17 58	"	18 06	Szeged	22 29	Kolozsvár 2 00 személy, Érmihályfalva felé 3 35 Körösmezőig.
1638	"	—	19 50	"	21 07	"	21 15	Nagy- várad	22 16	—
1628	"	Gyoma	18 51	"	23 08	—	—	—	—	—

Csatlakozások:

Nagyváradról indul:

Debrecenbe 4 48, 14 45, 19 28.
Budapestre 3 50 személy, 16 52 gyors.
Püspökladányra 15 22 személy.
Kolozsvárra 2 00 sz., 12 08 gy., 16 14 személy.
Barátkára 14 05 személy.
Érmihályfalva fele Körösmezőig 3 36 személy,
11 55 sebes, Érm.-falva 18 15 személy.

Békéscsabáról indul:

Budapestre 0 22 személy, 10 10 gyors.
Szegedre 4 35 személy, 14 10 motor.
Lőkösházára 5 50 motor, 14 12 sz., 19 48 gy.
Szolnokra 4 15 motor, 14 00 motor.

Nagyváradra érkezik:

Debrecenből 5 27, 15 34, 19 12 személy.
Budapestről 1 10 személy, 11 48 gyors.
Püspökladányról 7 20 személy.
Kolozsvárról 21 02 sz., 13 25 gy., 6 55 sz.
Barátkáról 5 12 személy.
Érmihályfalváról 6 38 személy, 14 42 sebes,
20 48 személy.

Békéscsabára érkezik:

Budapestről 5 57, 15 30 gyors, 14 47.
Szegedről 14 02, 18 35.
Lőkösházáról 23 10, 6 48, 9 20.
Szolnokról 18 16,

Hogyan kell etetni a hizót?

Fontos ennek helyes ismerete, különösen most amikor nem dushalkodhatunk olyan nagyon takarmányművekben, amikor az a kíváncs, hogy a kukoricának és az árpának minden szeme hasznosan alkalmaztassék a hizlalásnál. Német gyakorlati férfiak meg-

figyeléseket folytattak, tanulmányt csináltak és megállapították, hogy a tápszer felhasználásának legtakarékosabb módja az, ha főzés nélkül, nyers állapotban adják a sertésnek a takarmányműveket, tehát répát, burs gonyát és a hulladékokat. Nyersen, főzés nélkül és hidegen. Ebben az esetben legkisebb a veszteség.

Rákóczi-emlékest a Városi Dalegylet rendezésében a Vigadó nagytermében

Karácsony másodnapján este 7 órai kezdettel. — Mindenki siessen a jegyét biztosítani. - Helyárak: I. hely 3, II. hely 2, III. hely 1 pengő. Jegyelővétel: Szöllőssy és Széll textilkereskedőknél

H I R E K

A HOMERSEKLET

reggel 7 órakor — 1 délből + 8 fok volt

Holnap: Szombat

December

25

Kat. Karácsony
Prot. Karácsony

— Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk lapunk olvasóinak és hirdetőinek. Szerkesztőség és kiadóhivatal.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt, hétfőn a rendes időben jelenik meg.

KOVÁCS RÓZSIKA

és

RUSZNYÁK PÁL

A hó 26-án, este 6 órakor tartják esküvőjüket Damjanich-utca 1. szám alatt, melyre rokonaikat, jábáraitakat és ismerőseiket ezuton hívják meg.

— Karácsonyi református istentiszteleti sorrend. Karácsony I. napja: Délelőtt 10 órától, Templomban: Igehirdetéses istentisztelet, utána urvacsoaraosztás. Prédikál Bagoly Bertalan lelkész, Agendázik Arday Aladár elnöklekés. Agmenházban, Kórházban és Házaknál urvacsoarát oszt Molnár János s. lelkész. 11 órától, Madarászon: Istentiszteletet tart és urvacsoarát oszt Kovács Gyula s. lelkész. Délután 3—4 óráig: Templomban: Bibliamagyarázatos istentisztelet. Tartja Madarász legátus. Füveskertben: Istentiszteletet tart és urvacsoarát oszt Molnár József s. lelkész. Este 6—7 óráig a Hunyadi utcai iskolában: Bibliamagyarázatos istentisztelet. Tartja Molnár János s. lelkész. Karácsony II. napja: Délelőtt 10—11 óráig Templomban: Igehirdetéses istentisztelet. Prédikál Madarász László legátus. Délután 3—4 óráig. Templomban: Bibliamagyarázatos istentisztelet. Tartja Madarász László legátus. Füveskertben: Bibliamagyarázatos istentisztelet, tartja Kovács Gyula s. lelkész. Este 6—7-ig. Hunyadi utcai iskolában: Bibliamagyarázat. Tartja Madarász László legátus.

— Evangélikus istentisztelet. Karácsony másodnapján, vasárnap délelőtt fél tízenegy órakor istentisztelet lesz, urvacsoarával a református nagyiskolában.

— Énekkari megbeszélést tart a Nemzeti Munkaközpont Dalárdája. Karácsony első napján, szombaton délelőtt 11 órakor a Nemzeti Munkaközpont Dalárdája székházának irodájában megbeszélést tart. Az ügy fontossága miatt mindenkit elvár a vezetőség.

NSC-Bocskai rangadó a karácsony sportműsorán

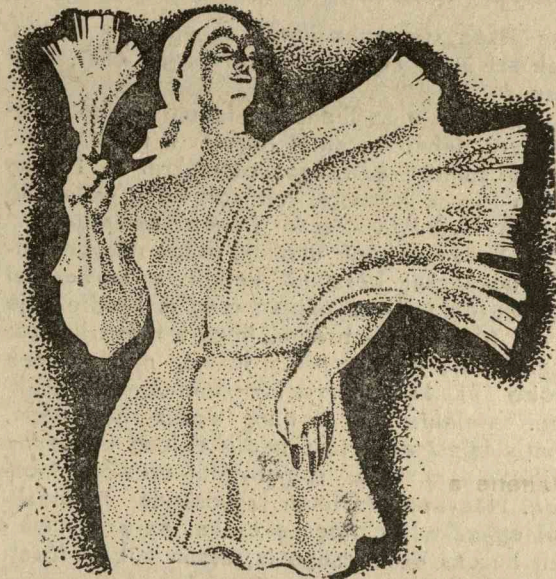
A szalontai labdarugók, hogy népes táboruknak kedveskedjen karácsony első napján, szombaton délelőtt fél 12 órakor helyi rangadót rendez. Mint a kék fshérek, mint pedig a Bocskai a legjobb összeállításban veszi fel a küzdelmet, ami kitűnő sportot ígér s felleleveníti a régi rivalisok annyi nemes küzdelmét.

Mi a magyarázata a buzakötvény nagy népszerűségének?

Alig néhány napja lehet vásárolni a magyar pénzpiac új értékpapírját, a most kibocsátott buzakölcson-kötvényeket s szinte hihetetlen, hogy máris milyen népszerűségre tett szert ez a kötvény. Kiderült, hogy okosan, ötletesen járt el a kincstár, amikor a buzához kötötte az új értékpapírok árát, mert ezzel igen nagy bizalmat szerzett a legegyszerűbb egzisztenciák között is ennek az új értéknek. A közönség szinte megostromolja azokat a helyeket, ahol a buzakötvény vásárolható.

Ha az igazi okát kutatjuk a buzakölcson rendkívüli kelendőségének, elsősorban azzal magyarázhatjuk, hogy a buzakölcson-kötvénynek lefelé mindenkorra biztosítva van a fix árfolyama, mert az a buzának mai és a kötvénykibocsátásnál alapul vett mázsánkénti 40 pengős ára alá nem eshet. A címletek névértéke tehát akkor sem változik majd, ha a buza forgalmi ára egy időben pld. nem 40, hanem csak 30 pengő lesz. A kötvény ebben az esetben is a névérték után hozza meg a 3 százalékos kamatot. Ilyen kitűnő értékpapír nagyon régen nem került már forgalomba a magyar piacon és a címleteket úgy állapították meg, hogy azokhoz a kistőke is hozzányulhasson, ugyanis már 200 pengős kötvény is vásárolható, amely a 40 pengős alapárát véve 5 mázsa buzáról szól. Megjegyezzük különben, hogy tékebefektetésre többek között azért is célszerűek e kötvények, mert nem-

A BUZA A MAGYAR FÖLD ARANYA

HELYEZZE PÉNZÉT BUZAKÖTVÉNYBE

csak a Tőzsdén vezetik be azokat, ahol bárkikor érvényesíthetők lesznek, hanem üzletbiztosítékul és bánatpénzült is felhasználhatók majd továbbá a gyámoltak és gondnokoltak pénzét is szabad buzakötvénybe fektetni.

Visszaemlékezés 1920 karácsonyára

1919—20—21-ben az erdélyi román hadbíróságok börtönei tele voltak magyar foglyokkal. A vád a legtöbb esetben összeesküvés volt, a legtöbbször minden alap nélkül. Gondolkozni tudó komoly emberek bizonyára nem gondoltak összeesküvésre, mert tisztában voltak azzal, hogy a román megszálló hatalom katonai erejével sikerrel küzdelembe nem bocsátkozhatnak. Ha a kezdet még valahol sikert is ígért volna, előbb utóbb leverték volna. De még hiányzott a külpolitikai támaszték is. Magyarországot Trianon után a porban volt. Kirabolták, lefegyverezték.

Ilyen összeesküvés per vádlottai voltunk mi is: a még élő Diószeghy Károly volt főjegyzőnk, s a már jobb hazába költözött: Balogh Mihály volt városgazda és Kenéz Lajos rendőrőrmester. 1920 júliusában tartóztattak le bennünket. A vád az volt, hogy a városháza padlására fegyvereket hordottunk fel azon céllal, hogy azzal a román hadsereget megtámadjuk.

Kézze, lábba tiltakoztunk a minden alap nélkül való vád ellen. Elmagyaráztuk, hogy kerültünk a padlásra a fegyverek, elmondottuk, hogy ha felakartuk volna őket használni, akkor bizonyára nem a városházán fogjuk tartani, melyben akkor erős román katonai őrség volt. Minden hiábavaló volt. Ekkor egyfolytában két hónapot ültünk a váradi fogházban.

November 5-re volt kitűzve ügyünk főtárgyalása. Szabadlábban védekezhettünk volna, ha meghallgattak volna bennünket. De nem engedtek szóhoz jutni, fontos tanuinkat ki nem hallgatták alig egy félóra után már ítélet hangzott el felettünk. Mindnyájunkat elítélték, engem legsúlyosabban 5 esztendőre s az akkor 50 hold föld árát kitevő, száz-ezer leu pénzbüntetésre.

Ismét letartóztattak bennünket és közönséges gonosztevőkkel zártak össze. Tüdős Nagy Ferke híres betörő cellatársunk volt, hallgattuk tőle a be-

törés tudományát. Pár hét után ismét szabadlábba helyeztek bennünket. Hit-tük, hogy ügyünk semmitőszéki dönté-sig nyugodtan maradhatunk.

Nem így történt. Szent karácsony első napján a templomból alig, hogy kijöttünk, már mindnyájunkat katonai járőr keresett, hogy visznek bennünket Váradra. Ugy is történt, az ünnep hátra-lelvő részét már a váradi fogházban töltöttük el. A béke ünnepét a hatalomok nélkül és durván megzavarta, mert szökésünktől igazán nem volt oka félnie.

Ekkor újabb négy hónapi fogságunk tetőzte be a karácsonyi ünneplésünk megzavarását, majd levitték bennünket Craiovába, a semmitőszék ugyanis az ottani hadbírósgót jelölte ki ügyünk újabb letárgyalására. Négyunket hat emberből álló járőr kísért le Váradról Craiováá. Öreinkkel megbárátkoztunk az uton jól tartottuk őket, úgy, hogy nyugodtan aludhattak. Mi a foglyok virrasztottunk, hogy le ne vált-sák szelidített öreinket.

Mi a foglyok szerencsésen meg is érkeztük teljes létszámban, öreink kö-zül azonban egy megszökött. Ez volt a mulatságos része utazásunknak. Majd Craiovában hosszú kálváriánk felmen-tésünkkel végetért.

DR HADHÁZY KÁLMÁN

Ma váltják be a 3-as számú fajegyszelvényeket

Akinek még 3 as számú fajegyszelvénye van, beválthatja ma a következő helyen:

Zsirka József fatelepein. Jámber Lajos Geszti-uti telepén. Mogyorós Imre kereskedő, Rákóczi-uton. Bagossy Ferencnél, Dobó-utca 1. szám alatt. Minden fajegyszelvény tulaj-donos ott vásárolhatja meg fáját, amelyik fenti kereskedőnél akarja.

— Értesitem a régi jó megtisztelőimet hogy névnapot nem tartok. Tisztelettel Bor-bély István, Bocskai-utca 32.

Pénz beszélSzörényi, Dajka, Csontos, Mály Gerő
Uj hradó!**A tigrisek ura**A legmerészebb cirkuszbravurok. A Sarasani cirkusz
csodás vadállata!**Szép emlék karácsonyom...**

Nagy ünnepek jöttén az emlékek kopognak szívünk kapuján, akár hívjuk őket, akár nem.

Akkor még illendően lehullt a hó karácsonyra, fehér kucsmát húzott a kis házakra, cukrot hintett a rangos palotákra. — Milyen öröm is volt Istenem, amikor vigan csilingelő szánok hirdették a szent ünnep közelését?

Sokan voltunk unokák, drága nagyszünetnek ugyancsak készülni kellett a karácsonyi vendégségre. Luca napján meg is kezdte a jó öreg. Még azt is tudom, hogy a mézeskaláccsal kezdte meg a sült-főzést, mert ennek előbb ki kell száradni — mondogatta gyakran. Estelente diót tört az egész ház nepe, János bácsi a kertész pedig délcég üvegekbe fejtette a bort a csiganyálatól ezüstös pincében. Nagypó a Dunán fagyoskodó halászokkal egyezkedett, hogy a csuka és ponty mellett harcsa és kecsege is jusson a bőjti főzethez. Mindenkinél volt valami tennivalója.

Ádám-Eva napján aztán rumos tea után Ferenc csörgő szánal indult az állomásra a vendégek elé. Minden vonat hozott valakit. A jó falusiak széles mosollyal süvegelték meg a szánt, amely csaknem minden percben megállt, hogy köszöntsen egy régi ismerőst. A gimnáziumi igazgató, vagy főbíró éppen olyan jó barát maradt még őszülő halántékkal is, mint sok évvel előtte a falusi úszatónál. Bennünket mutogattak mindenkinek — hogy lám mekkorák már a gyerekek s Istenem az idő, hogy eljár.

Nagynő pedig ezen a napon sirt talán legtöbbet az évben. Akárhányszor egy újabb csoportot repített be a szán a nagyudvarra, fehér kötényt sarkával törölte le aláguruló könnyeit.

Merthát Uramisten megjött az én Pistám, aztán a Bélám, Andrásom és sorra mind a tíz s lám a Vilma milyen rosszul néz ki s Annuskának is jót tenne igazán egy kis vidéki levegő.

Mi aztán annyian voltunk már, hogy még a nevünket is össze-össze keverték. Emlékszem a Pistákból például az öreg Pistákkal együtt kerek kilenc volt.

És minden évben együtt volt a család. buza zöldült az asztalon, csengőfűvel jött a kis Jézus... együtt imádkoztunk az asztalnál s éjfélkor nagy bakter lámpással valamennyien elbandukoltunk az éjfél misére le a faluba. Persze mi, gyerekek a Luca szókkal a boszorkányokat lestük most is, amint azt a falusiaktól hallottuk. Békesség volt és béke. Aztán egy karácsonyon a mi karácsonyánk alá is odaállt az idő. Kajánul nevetett. S már esztendő múltán sokan hiányoztak a gyertyagyújtásról. Háboru volt. Apámék is elmentek... az asszonyok otthon sirták át a karácsonyt. S aztán... volt, aki sohatöbbé nem jött haza s volt, akit a vérzivatar árnyéka vágott el az ősi otthonától. Mire aztán a rossz álmok kezdtek elmúlni a két folyton hazaváró jó öreg kivittük a szántói temetőbe. Velük mentek a régi karácsonyok... régi boldogságok. Az idő pedig nevetett. Szétszórták a kis családok. Maguk fogták meg egymás kezét és újra úgy összehajolt a lelkük. De az idő újra csak nevetett. S újra volt, aki elment s aki nem jöhetett haza.

Háboru van újra és karácsony...

A kötelesség örök katonája a férfi: messzi éjszakában védi a kis Jézus ajándékát; a békesség. Az idő öntött már. Nem tudja azonban amire mégis ő tanított meg, hogy a szeretetnek ikertestvére is van; a Béke. Ennek születése pedig az ő Halála, mert ami örökké él az csak a börtönben csillag szelid mellege.

(felvidéki)

Ezentul csak uj jegyre lehet tűzifát vásárolni

Egy most kiadott polgármesteri hirdetmény így rendelkezik:

A tűzifa szétosztáskörűli gyakorlati tapasztalatok alapján szükséges a jegyrendszer tökéletesebb kiépítése. Értetem Nagyszalonta m. város közönségét, hogy a jövőben csak az újonnan kiadandó jegyek alapján lehet tűzifát vásárolni. E célból köteles mindenki, aki tűzifajeggyel rendelkezik, az alább megjelölt helyen és időben tűzifajeggyel jelentkezni és azt lepecsételést végeztetni. Tehát folyó hó 28-án, azaz kedden az állami elemi iskola épületében az alábbi időpontban a következő utcák mutassák be a tűzifajegyeket.

Reggel 8 órakor Andrási ut és Jothe Gergely-utca.

Reggel 9 órakor IV. Béla-utca és Lókert.

Délelőtt 10 órakor Fűveskerti-ut Görgey utca.

Ünnepi eseményt, kitűnő szórakozást ígér a Dalárda Rákóczi emlékestje

Karácsony másodnapján este 7 órakor a Vigadóban találkozók Nagyszalonta közönsége, ahol a Dalárda nagyszerű műsoros estélyen kellemes és értékes szórakozást talál.

A műsor egy számmal bővül. Költő Kálmán anyakönyvvizsgáló, volt dalárda-főtákar, később alelnök által szerzett a Rákóczi-iról írott hatásos költeményét fogja felolvasni özv. Nagy Dánielné tiszteletes asszony, a szerző testvére. Ezzel a Dalárda Költő Kálmán emlékét is fel akarja eleveníteni, aki szívvel-lellekkel dalos volt s a Dalárda tekintélyének megszilárdításában igen nagy szerepet játszott.

Nagyszalonta közönségét társadalmi állásra való tekintet nélkül szeretettel várja a Dalárda vezetősége erre a valódi magyar estre, amelynek műsora, szereplői mind biztositékai a nagy sikernek.

Rádió-műsor

PÉNTEK december 24.

7.45 Emlékezet. 8.15 Szenteste a kötelesség öröhlényén. 8.45 A karácsonyi oratórium II., III. része. 9.40 Karácsonyi muzsika. 10.10 Dicsőség a mennyben Istennek. 10.40 Karácsony északája. 11.20 Művészlemez. 12. Éjfél misé.

SZOMBAT december 25.

8. Szózat. 8.45 Hírek. 9-9.55 Reformáus istentisztelet. 10-11.10 Egyházi ének és szentbeszéd. 11.15-12.15 Evangélikus istentisztelet. 12.30 Székesfővárosi zenekar. 2. Művészlemez. 3. Mindenből mindenkinek. 5. Táncczene. 5.25 Az ünnepi kalács. 5.40 Károlyi Gyula zongorázik. 6. Világ és holdvilág. 6.20 Befutta az utat a hó. 7. Könnyű zene. Hangverseny sorozat. Szünetben Rökk Mária cseveg. 9.10 Randevu. Szimfonia egy felvonásban. 10.40 Ki mit szeret.

VASÁRNAP december 26.

7.30 Szózat. 8.15 Hírek. 8.30 Öszinte beszéd. 10-11.10 Egyházi ének és szentbeszéd. 11.15-12.15 Görögkatolikus egyházi ének és szentbeszéd. 12.15 Levente műsor. 12.55 Hangversenyzenekar. 2. Művészlemez. 3. Gazdánk karácsonya. 3.45 Magyar film-muzsika. 4.30 Szalonzene. 5. Operaház zenekara. 5.45 Vezényel a szerző. 9. Karácsonyi utazás. 7.45 A rádió karácsonyfája alatt. 10.40 Tesék választani.

Egy bejárónőt és egy kondást felveszek Tóth István hentes, Damjanich-utca. 3-3

Délelőtt 11 órakor Madách-, Erkel- és Nagy József-utca.

Déli 12 órakor Nefelejts-utca és Baross-tér.

Déli 1 órakor Bem- és Bethlen-utca.

Délután 3 órakor Damjanich-utca.

Délután 4 órakor Horthy Miklós-ut.

Délután 5 órakor Hunyadi-utca.

Délután 6 órakor Kisfalydy-utca.

Figyelmeztetem a közönséget, hogy a pontos és sürgős leányolítás végett a jegy bemutatása alkalmával semmiféle kívánságot ne terjesszen elő és csak a most kiírt utcák jeggyel rendelkező lakossága jelentkezzen.

Egyben kísérje mindenki figyelemmel az erre vonatkozó közleményeket miután mindennapra lesznek utcák beosztva.

Apróhirdetések

Férjhezmenének hajadonok, özvegyek 80, 100, 120.000 P. készpénz hozománnyal, földbirtokkal. — ismerkedést létesít Kincses iroda, Nagyvárad.

Alomszalma-prést keresek használatra alomszalma préseléséhez. A préseléshez emberek is kerestetnek. Cim a kiadóban. 7-7
Legcélszerűbb karácsonyi ajándék szép turban **Herczegnétől**. Modell-kalapok nagyválasztékban. 3-3

Karácsonyi ajándéktárgyak játékok kerámiák üveg és porcellán készletek legnagyobb választékban. Wachner Emilnél Toldi-tér 9. Volt ifj. Orendy és Wachner cég. 3-3

Héjas mogoró egy kiló 6 pengő Reichenál Toldi-utca. 5-5

Jókarban lévő házat vennék holtigvaló lakással, akár egy pár vagy magános személy. Cim a kiadóban. 3-3

Bejáró mindenest azonnalra keresek Rákóczi-ut 20. 2-2

Megbízható bejárólányt keresek. Kórház utca 4. 2-2

Elsőosztályu hordóskáposzta kapható Molnár József fűszerüzletében, Batthyány-u. 38. 2-2

Egy jókarban lévő sötétké gyermekkosci eladó. Kölesér-utca 7. 2-2

Cipészsegédek állandó munkára felveszek. Szucsigán cipő-üzem Hitler-ut 26. Ugyanott fiuk tanulóknak felvétetnek. 7-0

Asztalossegédek állandó munkára felvesz Tóth Imre asztalosmester. 37-0

Eladó Hétvezér-utca 49. sz. ház. Értekezni Arany-utca 58. Bondárnál. 3-3

Kombinált fagyalugép, főtegel hegésztes elektromosan garanciával, mágnesezés hengercsiszolás, fejpadmunkák, Öntőmotor Osgyan mérnök, Békés-saba. 4-0

Eladó egy ötéves tehén háromhetes bikaborjuval. Csobánhidi-tanya 23. ugyanott cselédebert január 1-re keresek.

Két használ dobkályha eladó. Pollák fatelep, gr. Ciano-átca 10.

Eladó teljesen jó hosszú téli kabát 13-15 éves fiu részére. Munkácsi-utca 1.

Eladó egy Minerva varrógép. Csáky-tér 14 szám.

Husfűstölést vállalk. Hétvezér-utca 16.

Eladó egy új félháló Hétvezér-utca 30.

Eladó egy törzskönyvkönyvezett úszóborju Csokonai utca 31.

Házvezetőnőnek ajánlkozom 17 éves leánnyal együtt, gazdálkodóhoz is. Ravasz Mártonné, Félix-fürdő, Tibor-lak 52. 1-2

Karácsony vasárnapján a fürdő délelőtt nyitva van!